

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Πρεσβεία της Ελλάδος
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων
Οττάβα

ΟΔΗΓΟΣ CETA

**ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ
ΕΕ - ΚΑΝΑΔΑ
(CETA)**

Η Συνολική Οικονομική και Εμπορική Συμφωνία μεταξύ ΕΕ και Καναδά (CETA – Comprehensive Economic and Trade Agreement between Canada and EU) υπεγράφη την 30^η Οκτωβρίου 2016, ενεκρίθη από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την 15^η Φεβρουαρίου 2017 και έλαβε τη «βασιλική συγκατάθεση» (royal assent) από τον Καναδά την 16^η Μαΐου 2017. Τέθηκε σε προσωρινή ισχύ την 21^η Σεπτεμβρίου 2017, ενώ για την πλήρη εφαρμογή της απαιτείται η κύρωσή της από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Μέχρι στιγμής, η εν λόγω Συμφωνία έχει κυρωθεί από 15 κράτη, χωρίς να προσμετράται η κύρωση από το Ηνωμένο Βασίλειο: Αυστρία, Κροατία, Τσεχία, Δανία, Εσθονία, Φινλανδία, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Πορτογαλία, Ισπανία, Σλοβακία, Σουηδία και Ρουμανία.¹

Κατά την υπογραφή της CETA, υπεγράφη, επίσης, Κοινή Ερμηνευτική Πράξη (Joint Interpretative Instrument)² όπου διασαφηνίζονται ζητήματα σχετικά με τα εξής: δικαστήριο επίλυσης επενδυτικών διαφορών, δικαίωμα κυβερνήσεων να ρυθμίζουν το δημόσιο συμφέρον, δημόσιες υπηρεσίες, εργασιακά δικαιώματα και προστασία του περιβάλλοντος.

Στη συνέχεια, εξετάζονται οι βασικοί τομείς της Συμφωνίας, ξεκινώντας από τις εμπορευματικές συναλλαγές.

A. Εμπορευματικές συναλλαγές

Από τη θέση σε προσωρινή εφαρμογή της Συμφωνίας CETA, έχουν εξαλειφθεί οι δασμοί για το 98% των προϊόντων που η Ευρωπαϊκή Ένωση εμπορεύεται με τον Καναδά.

1. Πλήρως καταργήθηκαν οι δασμοί στις ακόλουθες κατηγορίες προϊόντων:

- α) σοκολάτες-ζαχαρωτά,
- β) προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής και μπισκοτοποιίας,

¹ <http://www.consilium.europa.eu/en/documents-publications/treaties-agreements/agreement/?id=2016017>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A22017X0114%2801%29>

- γ) ένδυση-υφάσματα,
- δ) οχήματα, μέρη,
- ε) μηχανήματα, ηλεκτρικός εξοπλισμός,
- στ) ιατροτεχνολογικά βοηθήματα, οπτικά όργανα και
- ζ) χημικά προϊόντα.

2. Ως προς την ειδική **κατηγορία των οινοπνευματωδών**, υπάρχει μεγάλη διαφοροποίηση ανά Επαρχία και διαφορετικό επίπεδο διαπραγματεύσεων με την ΕΕ. Αν και δεν υφίσταται δασμός σε ομοσπονδιακό επίπεδο, επιβάλλεται, επί του παρόντος, διαφοροποιημένο τέλος (differential fee), καθώς και ειδικός φόρος κατανάλωσης (excise duty) στα ευρωπαϊκά αλκοολούχα ποτά που εξάγονται στον Καναδά. Η Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Οττάβα έχει ξεκινήσει σειρά συνομιλιών με τα Επαρχιακά Συμβούλια Οινοπνευματωδών, ενώ πρόοδος έχει σημειωθεί στο πλαίσιο της Επιτροπής Οινοπνευματωδών της CETA. Μεταξύ άλλων, η Επαρχία του Οντάριο συμφώνησε να μετατραπούν οι περιορισμένες άδειες (restricted licenses) σε απεριόριστες. Δυνάμει των περιορισμένων αδειών ήταν επιτρεπτή η πώληση σε καταστήματα λιανικής πώλησης τροφίμων (grocery stores) μόνο εγχωρίως παραγομένου οίνου και μύρας. Με τις **απεριόριστες άδειες** (unrestricted licenses) θα είναι **πλέον** επιτρεπτή και η πώληση ευρωπαϊκού οίνου στα ως άνω καταστήματα. Επίσης, η Επαρχία Nova Scotia αποφάσισε να προβεί στην κατάργηση της ισχύουσας πολιτικής «Emerging Wine Regions Policy (EWRP), σύμφωνα με την οποία προωθείτο ο παραγόμενος στην εν λόγω Επαρχία οίνος. Η Επαρχία του Κεμπέκ εξακολουθεί να διαθέτει το πιο αυστηρό μονοπωλιακό σύστημα.

Σημειώνεται ότι σε όλες τις Επαρχίες και Εδάφη του Καναδά ισχύει μονοπωλιακό καθεστώς, προμήθειας και πώλησης οινοπνευματωδών ποτών (<https://www.calj.org>).

	Επαρχίες (Provinces)	Liquor Boards
	Αλμπέρτα (Alberta)	Alberta Gaming, Liquor & Cannabis – AGLC http://www.aglc.ca
	Βρετανική Κολομβία (British Columbia)	British Columbia Liquor Distribution Branch – LDB www.bclddb.com ; www.bcliquorstores.com
	Μανιτόμπα (Manitoba)	Manitoba Liquor and Loteries – MBLL http://www.mbl.ca ; http://www.liquormarts.ca/
	Νιου Μπράνσγουικ (New Brunswick)	Alcool New Brunswick Liquor (ANBL) http://www.anbl.com
	Νέα Γη και Λαμπραντόρ (Newfoundland and Labrador)	Newfoundland Labrador Liquor Corporation – NLC http://www.nlliquor.com
	Νέα Σκωτία (Nova Scotia)	Nova Scotia Liquor Corporation – NSLC http://www.myNSLC.com
	Οντάριο (Ontario)	Liquor Control Board of Ontario - LCBO http://www.lcbo.com
	Νήσος του Πρίγκιπα Εδουάρδου (Prince Edward Island)	PEI Liquor Control Commission http://www.peilcc.ca
	Κεμπέκ (Québec)	Société des Alcools du Québec - SAQ

		https://www.saq.com
	Σασκάτσουαν (Saskatchewan)	Saskatchewan Liquor and Gaming Authority – SLGA http://www.saskliquor.com/SaskLiquorWeb/Home.aspx
Ομοσπονδιακά Εδάφη (Territories)		Πρωτεύουσα
	Βορειοδυτικά Εδάφη (Northwest Territories)	NWT Liquor Commission http://www.fin.gov.nt.ca/liquor-fund/index.htm
	Νούναβουτ (Nunavut)	Nunavut Liquor Commission www.finance.gov.nu.ca
	Γιούκον (Yukon)	Yukon Liquor Corporation – YLC http://www.ylc.yk.ca

3. Τυροκομικά προϊόντα

Βάσει της Συμφωνίας και σε βάθος πενταετίας, υπερδιπλασιάζονται οι ποσοτώσεις εισαγόμενων ευρωπαϊκών τυριών. Ο Καναδάς θέσπισε δύο δασμολογικές ποσοτώσεις για το ευρωπαϊκό τυρί, ήτοι 16.000 τόνων για κάθε είδος τυριού και 1.700 τόνων για το λεγόμενο βιομηχανικό τυρί, που περιλαμβάνει όλους τους τύπους τυριών που χρησιμοποιούνται στην επεξεργασία τροφίμων (https://www.canada.ca/en/global-affairs/news/2017/08/backgrounder_-_canadasnewtariffquotasforcheeseimportsfromthe.html).

Η σταδιακή αύξηση των ποσοτώσεων αποτυπώνεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Ποσοτώσεις τυριών CETA Annex 2-A (Tariff Elimination)

CETA Year	Cheese TRQ (σε τόνους)	Industrial Cheese TRQ (σε τόνους)
1 (21/9/2017-	745,299	79,085
2 (2018)	5.333	567
3 (2019)	8.000	850
4 (2020)	10.667	1.133
5 (2021)	13.333	1.417
6 (2022)	16.000	1.700

Στην εν λόγω κατηγορία εντάσσονται όλα τα τυροκομικά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένων τυροκομικών προϊόντων γεωγραφικών ενδείξεων.

4. Προϊόντα Γεωγραφικών Ενδείξεων (Geographical Indications)

Στη Συμφωνία CETA προβλέπεται υψηλό επίπεδο προστασίας για συγκεκριμένα διακριτά προϊόντα διατροφής και ποτών της ΕΕ, με γεωγραφική ένδειξη. Εξ αυτών, δεκαέξι είναι ελληνικά: Ελιά Καλαμάτας, Μαστίχα Χίου, Φέτα, Ελαιόλαδο Καλαμάτας,

Ελαιόλαδο Κολυμβάρι Χανίων Κρήτης, Ελαιόλαδο Σητείας Λασιθίου Κρήτης, Ελαιόλαδο Λακωνία, Κρόκος Κοζάνης, Κεφαλογραβιέρα, Γραβιέρα Κρήτης, Γραβιέρα Νάξου, Μανούρι, Κασέρι, Φασόλια Γίγαντες Ελέφαντες Καστοριάς, Φασόλια Γίγαντες Ελέφαντες Πρεσπών Φλώρινας, Κονσερβολιά Αμφίσσης.³

Ένδειξη(Indication)	Απόδοση ονομασίας με λατινικούς χαρακτήρες	Κατηγορία	Προέλευση
Ελιά Καλαμάτας	Elia Kalamatas	table and processed olives	Greece
Μαστίχα Χίου	Masticha Chiou	natural gums and resins - chewing gum	Greece
Φέτα*	Feta	cheeses	Greece
Ελαιόλαδο Καλαμάτας	Kalamata olive oil	oils and animal fats	Greece
Ελαιόλαδο Κολυμβάρι Χανίων Κρήτης	Kolymvari Chanion Kritis Olive Oil	oils and animal fats	Greece
Ελαιόλαδο Σητείας Λασιθίου Κρήτης	Sitia Lasithiou Kritis Olive oil	oils and animal fats	Greece
Ελαιόλαδο Λακωνία	Olive Oil Lakonia	oils and animal fats	Greece
Κρόκος Κοζάνης	Krokos Kozanis	spices	Greece
Κεφαλογραβιέρα	Kefalograviera	cheeses	Greece
Γραβιέρα Κρήτης	Graviera Kritis	cheeses	Greece
Γραβιέρα Νάξου	Graviera Naxou	cheeses	Greece
Μανούρι	Manouri	cheeses	Greece
Κασέρι	Kasseri	cheeses	Greece
Φασόλια Γίγαντες Ελέφαντες Καστοριάς	Fassolia Gigantes Elefantas Kastorias	fresh and processed vegetable products	Greece
Φασόλια Γίγαντες Ελέφαντες Πρεσπών Φλώρινας	Fassolia Gigantes Elefantas Prespon Florinas	fresh and processed vegetable products	Greece
Κονσερβολιά Αμφίσσης	Konservolia Amfissis	table and processed olives	Greece

Ειδικότερα για τη «Φέτα», σημειώνεται ότι δεν επιτρέπεται η χρήση της ονομασίας από νέους παραγωγούς, οι οποίοι υποχρεούνται να αναγράφουν ευκρινώς στη συσκευασία του προϊόντος ότι πρόκειται για «τυρί τύπου φέτας» (feta-type/style/kind cheese) ή «απομίμηση φέτας» (feta-imitation cheese) ή κάτι ανάλογο (άρθρο 20.19§3). Επίσης, απαιτείται η αναγραφή σαφούς ένδειξης παρασκευής στον Καναδά. Ως «νέοι παραγωγοί» εκλαμβάνονται όσοι παράγουν λευκό τυρί τύπου φέτας από την 18^η Οκτωβρίου 2013.

³ Παράρτημα 20-A, Μέρος Α, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10973-2016-ADD-5/en/pdf#page=2>

Όσοι παρήγαγαν πριν από την εν λόγω ημερομηνία δικαιούνται, βάσει της λεγόμενης «ρήτρας κεκτημένων δικαιωμάτων» (grand fathering clause), να εξακολουθήσουν την παραγωγή λευκού τυριού επονομαζόμενου «φέτα» (άρθρο 20.21§2).

Χρήσιμες πληροφορίες για τα προϊόντα Γεωγραφικών Ενδείξεων που προστατεύονται στον Καναδά είναι διαθέσιμες στον σχετικό Οδηγό της ΕΕ: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/april/tradoc_157873.pdf

5. Προστασία ΠΓΕ στον Καναδά

Για τα μη συμπεριλαμβανόμενα στη CETA προϊόντα Γεωγραφικών Ενδείξεων, προβλέπεται η δυνατότητα επιδίωξης προστασίας, βάσει του ισχύοντος εσωτερικού δικαίου του Καναδά (*Article 20.23 Other protection The provisions of this Sub-section are without prejudice to the right to seek recognition and protection of a geographical indication under the relevant law of a Party*). Επισημαίνεται ότι, δυνάμει του προηγούμενου άρθρου 20.22 της Συμφωνίας, παρέχεται δυνατότητα τροποποίησης (προσθήκη/αφαίρεση προϊόντος) του καταλόγου των Γεωγραφικών Ενδείξεων, μετά από συμφωνία των μερών.

Για την τροποποίηση του Παραρτήματος 20-A της Συμφωνίας CETA (κατάσταση ΠΓΕ), απαιτείται η διεξαγωγή νέων διαπραγματεύσεων. Ωστόσο, επιτρέπεται η εγγραφή νέων προϊόντων ΠΓΕ στην Υπηρεσία Πνευματικής Ιδιοκτησίας του Καναδά (CIPO). Πληροφορίες σχετικά με τη διαδικασία είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα: <http://www.ic.gc.ca/eic/site/cipointernet-internetopic.nsf/eng/wr04244.html>

Γενικότερα, η προστασία των Προϊόντων Γεωγραφικών Ενδείξεων στον Καναδά εμπίπτει στην αρμοδιότητα πολλών επιμέρους αρχών, καθεμία από τις οποίες έχει ευθύνη για συγκεκριμένο μέρος της διαδικασίας. Οι επιφορτισμένες με θέματα Γεωγραφικών Ενδείξεων καναδικές Αρχές είναι οι ακόλουθες:

- α) Υπουργείο Εξωτερικών (Global Affairs Canada),
- β) Καναδικός Οργανισμός Ελέγχου Τροφίμων (Canadian Food Inspection Agency - CFIA), ο οποίος υπάγεται στο Υπουργείο Γεωργίας και Προϊόντων Διατροφής (Agriculture and Agri-Food Canada - AAFC),
- γ) Τελωνειακή Υπηρεσία Καναδά (Canada Border Services Agency - CBSA),
- δ) Υπηρεσία Πνευματικής Ιδιοκτησίας (Canadian Intellectual Property Office – CIPO),
- ε) Υπουργείο Καινοτομίας, Επιστήμης και Οικονομικής Ανάπτυξης (Innovation, Science and Economic Development Canada – ISED).

Συναφώς, **επισημαίνονται** τα κάτωθι:

Α) Πριν την προσωρινή εφαρμογή της Συμφωνίας CETA, υπήρχε σύστημα προστασίας Γεωγραφικών Ενδείξεων ως προς προϊόντα οίνου και οινοπνευματωδών. Σήμερα, η εν λόγω προστασία έχει επεκταθεί στα ΠΓΕ που έχουν ενταχθεί στη CETA και υπερβαίνει το επίπεδο προστασίας που προβλέπεται στο άρθρο 23 της Συμφωνίας TRIPS (Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights Agreement). Πρόκειται για τη λεγόμενη

προστασία «TRIPS plus», η οποία εκτείνεται και σε αγροδιατροφικά προϊόντα. Η διεύρυνση της προστασίας και οι εξαιρέσεις που συμφωνήθηκαν (όπως η ρήτρα κεκτημένων δικαιωμάτων – grandfathering clause) ήταν αποτέλεσμα ενδεδειγμένων και μακροχρονίων διαβουλεύσεων.

Β) Το καναδικό σύστημα ΓΕ είναι ένα «ανοιχτό σύστημα», υπό την έννοια ότι, κατόπιν ορισμένης διαδικασίας, είναι δυνατή η εγγραφή νέων προϊόντων ΠΓΕ. Το «ανοιχτό σύστημα» καθιερώνει διάκριση της μεθόδου προστασίας ΠΓΕ, ανάλογα με το είδος του προστατευτέου δικαιώματος, ιδιωτικού ή δημοσίου. Η προστασία του πρώτου διασφαλίζεται μέσω της δικαστικής οδού, ενώ του δεύτερου μέσω διοικητικών διαδικασιών.

Γ) Όσον αφορά στην προστασία των γεωργικών προϊόντων και προϊόντων διατροφής, αρμόδια είναι η Υπηρεσία Πνευματικής Ιδιοκτησίας (CIPO), η οποία συνεργάζεται με το Υπουργείο Γεωργίας και Προϊόντων Διατροφής (AAFC). Ο ρόλος της Τελωνειακής Υπηρεσίας (CBSA) είναι ο εντοπισμός και η δέσμευση εμπορευματικών αγαθών που παραβιάζουν δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, με την προϋπόθεση ότι έχει προηγηθεί καταχώρηση της παραβίασης στο σύστημα RFA (Request for Assistance Program): <https://www.cbsa-asfc.gc.ca/security-securite/ipr-dpi/app-dem-eng.html> Ο Οργανισμός Ελέγχου Τροφίμων (CFIA) ως αρμόδια αρχή για την ασφάλεια/επισήμανση προϊόντων διατροφής, είναι αρμόδιος, σε περίπτωση εσφαλμένης σήμανσης, για τη διερεύνηση καταγγελιών, που έχουν καταχωρηθεί στην ακόλουθη ηλεκτρονική πλατφόρμα: <https://www.inspection.gc.ca/food-safety-for-industry/information-for-consumers/report-a-concern/report-a-food-related-concern/eng/1390269985112/1390346078752>

6. Πιστοποιητικά συμμόρφωσης/συμβατότητας

Η μείωση του κόστους εξαγωγών καθίσταται δυνατή με τη χρήση πιστοποιητικών συμμόρφωσης/συμβατότητας (Conformity Assessment Certificates). Έχει συμφωνηθεί μεταξύ ΕΕ και Καναδά η αμοιβαία αναγνώριση πιστοποιητικών στους τομείς: ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών, παιχνιδιών, μηχανημάτων (machinery) και εξοπλισμού μέτρησης (measuring equipment). Εν προκειμένω, η διαδικασία ελέγχου του προϊόντος για την έκδοση πιστοποιητικού συμμόρφωσης διεξάγεται μόνο μία φορά, είτε στην Ευρώπη είτε στον Καναδά, ενώ η ισχύς του αναγνωρίζεται εκατέρωθεν.

7. Εγγραφή στο Σύστημα REX

Προκειμένου να ισχύσει το ευνοϊκό καθεστώς για τις εξαγωγικές επιχειρήσεις, απαιτείται η εγγραφή τους στο Σύστημα Καταχωρημένων Εξαγωγέων (REX) ως ακολούθως:

- i. **Συμπλήρωση αίτησης**, η οποία είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/canada_application_to_become_registered_exporter.pdf
- ii. **Αποστολή της αίτησης στην αρμόδια τελωνειακή αρχή**

Στην Ελλάδα τρεις είναι οι αρμόδιες τελωνειακές αρχές, ήτοι:

A. Δ/ση Τελωνείων Αττικής
Πλατεία Αγ. Νικολάου, 18537, Πειραιάς
Τηλ.: 210 451 10 03 Φαξ: 210 451 10 31

B. Δ/ση Τελωνείων Θεσσαλονίκης
Μπραντούνα 3, 54626, Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310-531 230 Φαξ: 2310-554 322

Γ. Δ/ση Τελωνείων Αχαΐας
Παλιός Λιμένας Πατρών
Τηλ.: 2610 422 445 Φαξ: 2610 452 834
Email: telperachaias@2702.syzefxis.gov.gr

- iii. **Χορήγηση ειδικού αριθμού** από την τελωνειακή αρχή, ο οποίος χρησιμοποιείται στο πιστοποιητικό προέλευσης (binding origin information). Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το εν λόγω πιστοποιητικό είναι δυνατόν να αντληθούν από την αρμόδια Δ/ση του Υπουργείου Οικονομικών:

Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων
Γενική Δ/ση Τελωνείων & Ε.Φ.Κ.

Δ/ση Δασμολογικών Θεμάτων και Τελωνειακών Οικονομικών Καθεστώτων
-Τμήμα Β΄ Προτιμησιακών Δασμολογικών Καθεστώτων και Καταγωγής
Καρ. Σερβίας 10, 101 84 Αθήνα

Τηλ: 210 698 74 91, 210 698 74 93, 210 698 75 41, 210 698 75 13
Email: d17-c@2001.syzefxis.gov.gr

Για τους ελέγχους που οι канаδικές αρχές οφείλουν να διενεργούν στα εισαγόμενα προϊόντα, χρήσιμη είναι η ιστοσελίδα της Διεύθυνσης Ελέγχων Εμπορίου και Εισαγωγών: <http://www.international.gc.ca/controls-controles/index.aspx?lang=eng>.

B. Συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών

Προβλέπεται βελτίωση και διασφάλιση πρόσβασης ελληνικών και εν γένει ευρωπαϊκών εταιρειών στην канаδική αγορά υπηρεσιών. Ως προς τις επαγγελματικές υπηρεσίες (Κεφάλαιο 9), ο Καναδάς έχει καταργήσει, στο πλαίσιο της CETA, μια σειρά περιορισμών που αφορούν στην ιθαγένεια και τη διαμονή. Έτσι, διευκολύνονται πλέον συγκεκριμένες κατηγορίες επαγγελματιών, ήτοι δικηγόροι, λογιστές, αρχιτέκτονες και μηχανικοί, για τους οποίους εξασφαλίζεται αμοιβαία αναγνώριση προσόντων (Mutual recognition of professional qualifications - MRAs). Η διαδικασία αμοιβαίας αναγνώρισης προσόντων προϋποθέτει την από κοινού επεξεργασία λεπτομερειών μεταξύ ευρωπαϊκών και канаδικών επαγγελματικών ενώσεων. Εν συνεχεία, τα πορίσματα των συζητήσεων εγκρίνονται από τις αρμόδιες αρχές, οι οποίες προβαίνουν σε νομοθετική ρύθμιση.

Σχετικός Οδηγός της ΕΕ για την κινητικότητα των επαγγελματιών είναι διαθέσιμος στην ακόλουθη ιστοσελίδα: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/december/tradoc_159158.pdf

Επιπλέον, ο Καναδάς ανοίγει την αγορά του σε συγκεκριμένους κλάδους υπηρεσιών, ήτοι στους κλάδους χρηματοπιστωτικών, τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, υπηρεσιών μεταφορών και ταχυμεταφορών.

Γ. Δημόσιες Συμβάσεις

Στη Συμφωνία CETA, προβλέπεται πρόσβαση σε Δημόσιες Συμβάσεις, με συμμετοχή σε δημοσίους διαγωνισμούς σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης (ομοσπονδιακό, επαρχιακό/εδαφικό και δημοτικό). Ο Καναδάς έχει δεσμευθεί να δημιουργήσει ενιαίο ηλεκτρονικό σημείο πρόσβασης (single electronic point-SPA) μέχρι την 21^η Σεπτεμβρίου 2022. Προς το παρόν, πληροφορίες για τις Δημόσιες Συμβάσεις σε ομοσπονδιακό επίπεδο είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη ιστοσελίδα της Κυβέρνησης του Καναδά: <https://buyandsell.gc.ca/procurement-data/tenders>. Σε επαρχιακό/εδαφικό επίπεδο, δημόσιοι διαγωνισμοί αναρτώνται στον ιστότοπο της Συμφωνίας Ελευθέρου Εμπορίου μεταξύ των καναδικών Επαρχιών και Εδαφών (CFTA). <https://www.cfta-alec.ca/doing-business>. Σε αυτόν αναρτώνται δημόσιοι διαγωνισμοί που προκηρύσσονται επίσης από Δήμους. Εκτός των ανωτέρω, άλλες ιστοσελίδες με αναρτήσεις δημοσίων διαγωνισμών είναι οι ακόλουθες: <https://www.merx.com/>, <https://www.biddingo.com/>, <https://www.bidsandtenders.com>.

Για την υποβολή προσφοράς σε κάποιον διαγωνισμό, απαιτείται εγγραφή της εταιρείας στο Σύστημα Καταχώρησης Προμηθευτών (Supplier Registration Information - SRI) και απόκτηση επιχειρηματικού αριθμού προμηθειών (Procurement Business Number).

Αν και αρκετές ελληνικές εταιρείες διαθέτουν εμπειρία σε δημόσιους διαγωνισμούς, είναι προτιμητέο να συνεργάζονται, σε πρώτη φάση, με κάποια καναδική, η οποία γνωρίζει καλύτερα τις διαδικασίες. Κατ' αυτόν τον τρόπο, αντιμετωπίζεται, πιο αποτελεσματικά, ο ανταγωνισμός από τις αμερικανικές εταιρείες, που χαίρουν παρομοίων προνομίων.

Αναλυτικοί Οδηγοί για τις Δημόσιες Συμβάσεις έχουν εκπονηθεί από την ΕΕ τον Ιανουάριο και Σεπτέμβριο 2020:

1. How EU Businesses can take advantage of public procurement opportunities in Canada under the CETA
https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/february/tradoc_158655.pdf (Ιανουάριος 2020)
2. European Union Guide to Canadian Government Procurement
https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/september/tradoc_158939.pdf
(Σεπτέμβριος 2020)

Επίσης, το Ευρωπαϊκό Εμπορικό Επιμελητήριο (European Union Chamber of Commerce in Canada-EUCCAN), σε συνεργασία με ιδιωτική δικηγορική εταιρεία εκπόνησε Οδηγό Δημοσίων Συμβάσεων για ευρωπαϊκές εταιρείες βάσει της Συμφωνίας

CETA, ο οποίος είναι διαθέσιμος στον ακόλουθο σύνδεσμο: [practical guide to procurement for European companies - https://euccan.com/publication-government-procurement-opportunities-for-eu-companies-in-canada](https://euccan.com/publication-government-procurement-opportunities-for-eu-companies-in-canada). Ο εν λόγω Οδηγός αναφέρεται στο θεσμικό πλαίσιο Δημοσίων Συμβάσεων που ισχύει σε ομοσπονδιακό επίπεδο καθώς και στις Επαρχίες Οντάριο και Κεμπέκ.

Όπως αναφέρεται στο Κεφάλαιο 19 της Συνολικής Οικονομικής και Εμπορικής Συμφωνίας ΕΕ-Καναδά (CETA), οι ευρωπαϊκές εταιρείες προμήθειας αγαθών και υπηρεσιών θα πρέπει να αντιμετωπίζονται από τον Καναδά (σε ομοσπονδιακό, επαρχιακό/εδαφικό και δημοτικό επίπεδο) με διαφανή και αμερόληπτο τρόπο, όταν συμμετέχουν σε δημόσιους διαγωνισμούς. Ένας δημόσιος διαγωνισμός στον Καναδά εμπίπτει στο πλαίσιο της Συμφωνίας CETA, όταν πληρούνται σωρευτικά τρεις προϋποθέσεις:

- α) Προκηρύσσεται από κυβερνητικό φορέα αναφερόμενο στη Συμφωνία (*Annex 19-1, Canadian central government entities covered by the CETA; Annex 19-2, sub-central government entities covered by the CETA; Annex 19-3, all other Canadian government entities covered by the CETA*).
- β) Πληροί συγκεκριμένα όρια αξίας (*value thresholds*).
- γ) Δεν υπόκειται στις εξαιρέσεις που αναφέρονται ρητά στη CETA (*Annex 19-4, goods covered by the CETA; Annex 19-5, services, other than construction services, covered by the CETA; Annex 19-6, construction services covered by the CETA; Annex 19-7, general notes on additional exceptions*).

Δ. Προστασία επενδύσεων

Στις 30 Απριλίου 2019, το Δικαστήριο της ΕΕ (ECJ/ΔΕΕ) απεφάνθη ότι οι διατάξεις της Συμφωνίας CETA για την προστασία των επενδύσεων δεν παραβιάζουν το ευρωπαϊκό δίκαιο. Επίσης, ο μηχανισμός επίλυσης διαφορών μεταξύ επενδυτών και κρατών που προβλέπεται στη Συμφωνία συνάδει με το ευρωπαϊκό δίκαιο.

Σημειώνεται ότι στο Κεφάλαιο 29 της Συμφωνίας προβλέπεται ο γενικός Μηχανισμός Επίλυσης Διαφορών, ενώ στο Κεφάλαιο 8 ο ειδικός Μηχανισμός Επίλυσης Επενδυτικών Διαφορών.

Στο πλαίσιο ενθάρρυνσης των εκατέρωθεν επενδύσεων, συμφωνήθηκε η δημιουργία ενός ξεχωριστού δικαιοδοτικού μηχανισμού, με αντικείμενο την επίλυση διαφορών που προκύπτουν από την επενδυτική δραστηριότητα στο πλαίσιο της Συμφωνίας CETA (Investment Court System - ICS). Συγκεκριμένα, μόλις ολοκληρωθεί η κυρωτική διαδικασία από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, θα τεθεί σε εφαρμογή το άρθρο 8.27, στο οποίο προβλέπεται η σύσταση ξεχωριστού δικαιοδοτικού οργάνου, καλούμενου «Tribunal». Θα αποτελείται από 15 μέλη, 5 προερχόμενα από την ΕΕ, 5 από τον Καναδά και 5 από τρίτες χώρες. Εν τω μεταξύ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεργάζεται με τον Καναδά για τη διευθέτηση λεπτομερειών του νέου συστήματος.

Το κομμάτι των επενδύσεων έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την Ελλάδα, αφενός γιατί οι καναδικές επενδύσεις στη χώρα είναι αξιόλογες, αφετέρου γιατί δεν υφίσταται διμερής

επενδυτική συμφωνία. Επομένως, οι διατάξεις της CETA για την προστασία των επενδύσεων και την επίλυση διαφορών αποκτούν ακόμη μεγαλύτερη σημασία για τους επενδυτές των δύο χωρών.

Σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, οι ροές των καναδικών άμεσων επενδύσεων στην Ελλάδα ανήλθαν σε 150 εκ. ευρώ το 2018 και 135 εκ. ευρώ το 2019 ενώ τα αποθέματα ΞΑΕ ανήλθαν σε 631 εκ. ευρώ το 2018. Αντίθετα, οι ελληνικές άμεσες επενδύσεις στον Καναδά είναι περιορισμένες.

Σημαντικοί Καναδοί επενδυτές είναι οι:

Eldorado Gold Corporation – μεταλλευτικός τομέας/εξόρυξη χρυσού
(www.eldoradogold.com)

McCain Hellas S.A. – τρόφιμα

(www.mccain.gr; www.mccain.com; www.dayrossgroup.com)

IBI – έργα υποδομών (<https://www.ibigroup.com/2019/11/27/ibi-group-to-deliver-first-greek-hybrid-motorway-system>)

Coffee Time Hellas – αλυσίδα καφέ (<http://www.coffeetime.com>)

Fairfax Holdings με συμμετοχή στις εταιρείες Eurobank, Eurobank Properties και Όμιλο Μυτιληναίου, Praktiker Hellas (<https://www.fairfax.ca/Corporate/insurance-and-reinsurance-companies/Eurolife-ERB/default.aspx>; www.eurolife.gr)

The Public Sector Pension Investment Board – PSP Investments – συνταξιοδοτικό επενδυτικό ταμείο (www.investpsp.com)

Fleet Complete – πάροχος τηλεματικών υπηρεσιών (www.fleetcomplete.com)

Brookfield Capital Partners – συμμετοχή σε Eurobank

Wilbur Ross Fund – επενδυτική εταιρεία/ συμμετοχή σε Eurobank

Craig Wireless Group - τηλεπικοινωνίες

Delcan International Group – σχεδιασμός Εγνατίας Οδού

Σημαντικές ελληνικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον Καναδά είναι, μεταξύ άλλων, οι:

M.J. Maillis Group (συσκευασία/τυποποίηση), Converge ICT Solutions & Services S.A. (ψηφιακά μέσα), Εταιρεία Τσιμέντων TITAN A.E. (κατασκευές-δομικά υλικά), Optimum S.A. (λύσεις για την εφοδιαστική αλυσίδα) και Aegean Marine Petroleum.

E. Πνευματική Ιδιοκτησία

Στο Κεφάλαιο 20 της Συμφωνίας προβλέπεται προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας (Intellectual Property Rights - IPR). Παρέχεται ανάλογο επίπεδο προστασίας στον Καναδά με εκείνο που οι ελληνικές καινοτομίες, εμπορικά σήματα και δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας απολαμβάνουν στην ΕΕ. Επιπλέον, προστατεύεται η πνευματική ιδιοκτησία των δημιουργικών κλάδων της ΕΕ (έργα τέχνης, εκδόσεις, μουσική, λογισμικό). Προστατεύονται επίσης δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας για φαρμακευτικά προϊόντα.

ΣΤ. Γενική αποτίμηση της Συμφωνίας

Με τη συμπλήρωση τριών ετών από την έναρξη προσωρινής ισχύος της Συνολικής Οικονομικής και Εμπορικής Συμφωνίας μεταξύ ΕΕ και Καναδά (CETA), είναι πλέον ορατά τα οφέλη εκατέρωθεν του Ατλαντικού. Σύμφωνα με στοιχεία της καναδικής Στατιστικής Υπηρεσίας, σημειώθηκε αύξηση 16% των ευρωπαϊκών εξαγωγών στον Καναδά κατά το έτος 2019, σε σύγκριση με το 2017 (έτος έναρξης προσωρινής ισχύος της Συμφωνίας), ενώ σε απόλυτους αριθμούς έφθασαν τα 77,37 δισεκατομμύρια καναδικά δολάρια έναντι 66,43 το 2017. Παρόμοια εικόνα είχαν και οι καναδικές εξαγωγές προς την ΕΕ, οι οποίες παρουσίασαν αύξηση της τάξεως του 16%, φθάνοντας συνολικά τα 45,25 δισεκατομμύρια δολάρια έναντι 39,03 το 2017.⁴ Ωστόσο, η έλευση της πανδημίας ανέκοψε τη θετική πορεία του όγκου του διμερούς εμπορίου, με αποτέλεσμα την καταγραφή αυξομειώσεων σε διάφορους τομείς.

Στα θετικά της Συμφωνίας προσμετράται η κατάργηση του 98% των δασμών των προϊόντων διμερούς εμπορίου ΕΕ - Καναδά, καθώς και η ενίσχυση του διμερούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών. Σημειώνεται ότι η ΕΕ είναι ο δεύτερος πιο σημαντικός προμηθευτής του Καναδά μετά τις ΗΠΑ. Ο Καναδάς συνιστά μια μεγάλη αγορά για τα ευρωπαϊκά προϊόντα και είναι μια χώρα πλούσια σε φυσικούς πόρους. Από το άλλο μέρος, η Συμφωνία ήρθε την κατάλληλη στιγμή για τον Καναδά, την περίοδο που προσπαθούσε να διαφοροποιήσει τις εξαγωγές του και σε άλλες χώρες εκτός των ΗΠΑ. Σύμφωνα με την καναδική πλευρά, η CETA αντιπροσωπεύει ό,τι καλύτερο στο χώρο των διεθνών εμπορικών συμφωνιών (*«CETA represents the best in international trade agreements»*).⁵ Επιπλέον, προσφέρει πλήθος πλεονεκτημάτων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 90% των θέσεων εργασίας του ιδιωτικού τομέα στον Καναδά. Άλλωστε, στο πλαίσιο της Συμφωνίας, έχουν ληφθεί μέτρα για την ενίσχυση της συμμετοχής των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο διεθνές εμπόριο και στις περιφερειακές αλυσίδες εφοδιασμού (supply chains).⁶

Παρά τα πολλαπλά οφέλη της Συμφωνίας, δεν υπάρχει ακόμη πλήρης αξιοποίηση των ευνοϊκών ρυθμίσεων εκ μέρους της καναδικής πλευράς, καθώς οι καναδικές εταιρείες είναι προσανατολισμένες κυρίως στους εταίρους τους από τις ΗΠΑ και το Μεξικό. Η εδώ Αντιπροσωπεία της ΕΕ έχει επιδοθεί σε συστηματική προβολή της Συμφωνίας, μέσω δράσεων προώθησης, ενώ το Ευρωπαϊκό Εμπορικό Επιμελητήριο έχει διοργανώσει πλήθος διαδικτυακών ενημερωτικών ημερίδων από τον Φεβρουάριο 2020.

Από την οπτική της Ελλάδας, η Συμφωνία σαφώς μπορεί να συμβάλλει στην ενίσχυση των εξαγωγών μας, να ενισχύει τις μικρές επιχειρήσεις με έντονο εξαγωγικό προσανατολισμό και να προστατεύει τις επενδύσεις, δεδομένης της έλλειψης διμερούς επενδυτικής συμφωνίας. Η μείωση των εμπορικών φραγμών, η κατάργηση των δασμών,

⁴ <https://www.international.gc.ca/trade-commerce/economist-economiste/statistics-statistiques/eu-marchandise-ue.aspx?lang=eng#a1>

⁵ https://www.international.gc.ca/trade-commerce/trade-agreements-accords-commerciaux/agr-acc/ceta-aecg/ceta_explained-aecg_apercu.aspx?lang=eng#1

⁶ https://www.international.gc.ca/trade-commerce/trade-agreements-accords-commerciaux/agr-acc/ceta-aecg/ceta_benefits_business-avantages_aecg_entreprises.aspx?lang=eng

η απλούστευση των τελωνειακών διαδικασιών και οι περισσότερο συμβατές τεχνικές απαιτήσεις καθιστούν τις εξαγωγές ευκολότερες και φθηνότερες.

Ωστόσο, δεν πρέπει να παροράται το ζήτημα παραγωγής «Φέτας» από канаδικές εταιρείες δυνάμει κεκτημένων δικαιωμάτων, το οποίο απασχολεί έντονα την Ελλάδα. Αν και έχει ζητηθεί επανειλημμένως σχετικός κατάλογος από την канаδική πλευρά, οι αρμόδιες ομοσπονδιακές αρχές διατείνονται ότι η σύνταξη ενός τέτοιου καταλόγου δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητά τους, αλλά στην αρμοδιότητα των Επαρχιών. Παρ' όλ' αυτά, γίνεται, εκ μέρους μας, συστηματική προσπάθεια επίλυσης του ζητήματος.

Από την άλλη πλευρά, η γαλακτοβιομηχανία είναι ένας πολιτικά ευαίσθητος τομέας για την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση, η οποία δέχεται σχετικές πιέσεις από τις Επαρχίες. Άλλωστε, οι εγχώριοι παραγωγοί αντιδρούν έντονα στο περιεχόμενο όχι μόνο της Συμφωνίας CETA αλλά και άλλων διεθνών εμπορικών συμφωνιών (CUSMA, CPTPP). Προς κατευνασμό της δυσaráσκειας, η Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση απαντά με πακέτα αποζημιώσεων. Συγκεκριμένα, το καλοκαίρι του 2019, ανακοινώθηκε οκταετές πακέτο αποζημιώσεων, συνολικού ύψους 1,75 δισ. δολλαρίων Καναδά,⁷ με δικαιούχους τους Καναδούς γαλακτοπαραγωγούς, ενώ στα τέλη Νοεμβρίου 2020, η Υπουργός Γεωργίας του Καναδά, ανακοίνωσε μέτρα οικονομικής στήριξης παραγωγών αυγών και πουλερικών, ύψους 691 εκατομμυρίων δολλαρίων. Γενικά όμως δεν είναι σαφές αν τα βέλη στρέφονται κατά της CETA.

Παρά τις δυσκολίες που υπάρχουν εκατέρωθεν, η CETA πάντως διαθέτει ευνοϊκές προβλέψεις και για τις δύο πλευρές, ενώ η δυναμική της δεν έχει ακόμη πλήρως αξιοποιηθεί. Με την κύρωση από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ θα τεθούν σε πλήρη εφαρμογή όλα τα Κεφάλαια, με αποτέλεσμα τη μεγιστοποίηση των θετικών αποτελεσμάτων για όλες τις χώρες.

⁷ <https://dairyfarmersofcanada.ca/en/dairy-farmers-welcome-federal-governments-announcement>

ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ (links)

1. CETA for businesses guide:
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/september/tradoc_156062.pdf
2. Benefits of CETA brochure:
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2016/july/tradoc_154775.pdf
3. Factsheets on CETA:
 - Overview (1/7):
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/september/tradoc_156056.pdf
 - Agriculture (2/7):
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/september/tradoc_156065.pdf
 - Globalisation (3/7):
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/september/tradoc_156059.pdf
 - Safeguards (4/7):
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/september/tradoc_156060.pdf
 - Standards and Values (5/7):
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/september/tradoc_156061.pdf
 - Figures (6/7):
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/september/tradoc_156064.pdf
 - The negotiating process (7/7):
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/september/tradoc_156063.pdf
4. Country Infographic, one per MS: <http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ceta/ceta-in-your-town/>
5. Country Factsheet (PDF), one per MS: <http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ceta/ceta-in-your-town/>
6. Flier on the CETA Market Access Program (our PI project):
<http://www.euccan.com/about-the-ceta-market-access-program/>
7. Access2Markets: <http://trade.ec.europa.eu/tradehelp/>